

Mänttä-Vilppulan perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Sivistyslautakunta 13.12.2022 § 134

Sisällys

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat.....	3
2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma	5
3. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt ..6	
3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa	6
3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	7
3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	9
4. Toimintakulttuuri	10
4.1 Oppimisympäristöt ja toimintatavat	10
4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.....	11
5. Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen	13
6. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki	14
6.1 Opetuksen eriyttäminen.....	14
6.2 Kodin ja koulun yhteistyö	15
6.3 Oppilashuolto.....	15
6.4 Oppilaanohjaus.....	17
6.5 Suunnitelma kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämistä ja niihin liittyvistä menettelytavoista	17
7. Oppilaan arviointi.....	20
8. Todistukset.....	21
9. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana	22

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta¹. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa².

Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta³. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä⁴.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä⁵. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Perusopetukseen valmistavaa opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.^{5a}

1 Perusopetuslaki (628/1998)

2 Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) 5 §

3 Perusopetusasetus (852/1998) 3 § (363/2015)

4 Perusopetuslaki (628/1998) 30 § (642/2010)

5 Perusopetusasetus (852/1998) 2 § (893/2010)

5a Perusopetuslaki (628/1998) 3a §

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvaikeuksien ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Paikallinen OPS-sisältö

Mänttä-Vilppulan kaupungissa järjestetään valmistavaa opetusta lähtökohtaisesti integroidusti yleisopetuksen ja esiopetusryhmien yhteydessä. Valmistavan ryhmän perustamista arvioidaan lukuvuosikohtaisesti.

Valmistavan luokan oppilaat ovat oikeutettuja koulun tuki- ja oppilashuoltopalveluihin. Mänttä-Vilppulan kaupungissa järjestetään valmistavaa opetusta kaikille esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden kielitaito ei riitä perusopetuksessa opiskelemiseen. Jos tällaisia oppilaita on kaupungissa useampia, niin opetus järjestetään omassa valmistavan opetuksen ryhmässä

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnilla edistetään kotoutumista, suomen kielen kehittymistä ja oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma⁶. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvien osin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014⁷.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa tulee olla kuvattuna:

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- oppilashuollon ja siihen liittyvän yhteistyön järjestäminen
- ohjaustoiminta oppimisen tukena
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- suunnitelma kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain⁸ mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa. Yhdenvertaisuuslain⁹ mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

6 Perusopetuslaki (628/1998)

7 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 (Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2014: 96)

8 Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986, muutettu 1329/2014) 5 a §

9 Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 6 §

3. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskeluvalmiuksiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan edistää oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Paikallinen OPS-sisältö

Opetuksen tavoitteet ja opetusjärjestelyt

Eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita, joten valmistavan opetuksen opettajan ja perusopetuksen opettajien yhteistyö on tärkeää. Järjestelyissä ja opetuksessa otetaan huomioon, että oppijat ovat iältään, opiskeluvalmiuksiltaan ja taustaltaan erilaisia ja että oppilaan opetusjärjestelyt suunnitellaan ja opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilailla, joilla on heikko luku- ja kirjoitustaito, painotetaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa näiden taitojen oppimista.

Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Valmistavan opetuksen järjestämisessä noudatetaan ensisijaisesti lähikouluperiaatetta. Jos alueelle ei perusteta valmistavan opetuksen ryhmää, oppilas opiskelee integroituna perusopetuksen ryhmässä tuetusti. Alaluokilla ikä ja lapsen kehitysvaihe ovat perusteina luokkasijoitukselle, mutta perusopetuksen loppuvaiheessa myös heidän taitotasonsa, edellytyksensä ja mahdolliset edelliset opetusvaiheensa vaikuttavat siihen.

Esiopetusikäiset suorittavat esiopetuksen peruskoulujen yhteydessä olevissa esiopetusryhmissä tai yhdysluokissa 0–2.

Oppilaan omaa äidinkieltä hyödynnetään opetuksessa mahdollisuuksien mukaan eri oppiaineiden opiskelussa. Oppilaan oman äidinkielen ja kulttuurin ylläpitämistä pidetään tärkeänä niin koulussa kuin vapaa-ajalla. Monikulttuuristen oppilaiden kieltä ja kulttuuria voidaan hyödyntää myös opetuksessa lisäämässä koulun kulttuurista tietoisuutta.

3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus - oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus - opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus - opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen mahdollisesti hallitsemansa suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen tai ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

Paikallinen OPS-sisältö

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalle järjestetään S2-opetusta vähintään sen verran, kuin hänen vuosiluokkallaan on äidinkieli ja kirjallisuus -oppitunteja. S2-opetus voidaan järjestää erillisinä oppitunteina tai integroituna oman opetusryhmän äidinkielen ryhmän kanssa. Lisäksi myös muiden oppiaineiden oppitunneilla ensisijainen tavoite on suomen kielen oppiminen.

Keskeisiä tavoitteita suomi toisena kielenä –opiskelussa perusopetuksessa ovat:

- puhuminen: ilmaisee itseään suullisesti
- selviää suomen kielellä arkielämän tilanteissa
- ymmärtää puhuttua ja kirjoitettua kieltä (puhekielen ja kirjakielen ero)
- saavuttaa riittävän teknisen lukutaidon
- saavuttaa hyvän kirjoitustaidon
- hallitsee tarvittavan sanavaraston
- tuntee suomalaista kirjallisuutta ja kulttuuriperintöä
- osaa arvioida omaa kielitaitoaan.

Esiopetuksen S2-opetus sisältyy ja integroituu esiopetuksen eri oppimiskokonaisuuksiin. Esiopetuksessa keskeiset sisältöalueet harjaannuttavat kielenkäyttöön eri tilanteissa ja kotoutuminen suomalaiseen kulttuuriin mahdollistuu. Suomen kielen oppiminen nivoutuu esiopetuksessa kaikkiin esiopetuksen eri osa-alueisiin. Esiopetuksessa S-2 kielen oppimista voidaan tukea leikin, toiminnan, tehtävien ja draaman keinoin. S2- opetuksen tavoitteena on edistää lapsen joustavaa kouluun siirtymistä, tukea monikielistä identiteettiä ja yhdessä äidinkielen kehittymisen kanssa vahvistaa lapsen toiminnallista monikielisyttä.

Oppilaan oma äidinkieli

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus noudattaa opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Paikallinen OPS-sisältö

Mänttä-Vilppulassa oppilaan oman äidinkielen opetusta pyritään antamaan mahdollisuuksien mukaan. Yhteistyötä tehdään huoltajien ja vastaanottokeskuksen kanssa. Oman äidinkielen opiskelussa voidaan hyödyntää digitaalisia oppimisympäristöjä.

Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Paikallinen OPS-sisältö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Tarvittaessa oppilas voidaan vapauttaa vieraan kielen opiskelusta (PoL 18 §), ja vieraan kielen oppituntien tilalle pyritään järjestämään esim. S2-opetusta tai jonkin muun oppiaineen opetusta oppilaan yksilölliset tarpeet huomioiden.

3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittamisen Suomessa. Lähtökohtana suunnittelulle ovat perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja siirtymävaiheen kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet¹⁰.

Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

10 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, luvut 13, 14 ja 15

Paikallinen OPS-sisältö

Muiden oppiaineiden opetuksen suunnittelun pohjana on Mänttä-Vilppulan perusopetuksen opetussuunnitelma soveltuvin osin. Tärkeänä painopistealueena on kaupungin [kulttuurikasvatusohjelma Kulttuuripuu](#). Oppilaan omaa äidinkieltä hyödynnetään muiden oppiaineiden oppimisessa mahdollisuuksien mukaan. Samalla huomioidaan kyseiseen oppiaineeseen soveltuvat työtavat ja välineet monipuolisesti. Mänttä-Vilppulassa noudatetaan pääsääntöisesti ikäluokan tuntijakoa.

4. Toimintakulttuuri

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014¹¹.

11 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 (Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2014: 96)

Paikallinen OPS-sisältö

Toimintakulttuuri rakentuu paikallisten perusopetuksen opetussuunnitelman sekä esiopetussuunnitelman suuntaisesti.

4.1 Oppimisympäristöt ja toimintatavat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintätekniisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Paikallinen OPS-sisältö

Kun kaupungissa toimii perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmä, opetuksen keskeisenä tavoitteena on integroida valmistavan ryhmän oppilas eri oppiaineissa

yleisopetuksen ryhmiin heti kun se on hänen oman opinto-ohjelmansa kannalta perusteltua. Integrointi aloitetaan yleensä taito- ja taideaineissa, matematiikassa tai vieras kielessä oppilaan edellytysten ja aikaisempien opintojen perusteella. Integrointia laajennetaan oppilaan henkilökohtaisen opinto-ohjelman mukaisesti.

Esiopetuksessa olevan lapsen siirtyminen valmistavasta opetuksesta esiopetusryhmään arvioidaan tilannekohtaisesti, tavoitteena on esiopetuksen järjestäminen lapsen esiopetusryhmässä. Oppimisympäristöjen ja työtapojen suunnittelussa ja valinnassa pääpainona on kielitietoinen koulu ja päiväkoti. Valmistavan opetuksen aikana osallistutaan aktiivisesti muun kouluyhteisön toimintaan ja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä. Oppilasta tutustutetaan suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskunnan toimintatapoihin.

4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen tai ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietoaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Paikallinen OPS-sisältö

Valmistava opetus on luonteeltaan eheyttävää, koska suomen kielen ja kulttuurin oppiminen on kaikissa oppiaineissa ensisijainen tavoite. Opetuksen eheyttäminen seuraa kaupungin ohjeistusta monialaisista oppimiskokonaisuuksista, joita toteutetaan jokaisen oppilaan kohdalla vähintään kerran vuodessa. Koulu voi päättää muusta eheyttämisestä koulukohtaisesti seuraten perusopetuksen opetussuunnitelman toimintakulttuurin periaatteita. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyötahoja ovat mm. Serlachius-museot, paikalliset järjestöt, yritykset ja seurakunnat.

5. Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Paikallinen OPS-sisältö

Oppilaan omaa opinto-ohjelmaa varten on lomake Wilmassa ja opinto-ohjelman laatimisesta vastaa valmistavan luokanopettaja, oppilaan luokanopettaja tai luokanohjaaja ja opinto-ohjaaja. Opinto-ohjelmaa täydennetään valmistavan opetuksen aikana, ja se laaditaan yhteistyössä tarvittavien tahojen kanssa. [Opetushallituksen Kielisalkun](#) kielinoppimiskertomusta voidaan hyödyntää opinto-ohjelmassa. Opinto-ohjelman lähtökohtana on luokka-asteen mukainen tuntijako. Opinto-ohjelmaan kirjataan ne oppiaineet, joissa oppilas suorittaa valmistavan opetuksen aikana erityisen tutkinnon.

6. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämänarvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kanta-väestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä oppilashuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

Paikallinen OPS-sisältö

Valmistavan opetuksen oppilailla on yhtäläiset oikeudet hyvinvoinnin ja oppimisen tukeen kuin perusopetuksen ja esiopetuksen oppilailla. Mänttä-Vilppulan kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelman liitteessä lukuun 5 kuvaillaan, miten oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyö järjestetään. Mänttä-Vilppulan kaupungin esiopetussuunnitelmassa kuvataan esiopetuksen oppilashuoltotyöskentely. Kaupungissa on laadittu suunnitelma oppilaan suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja seksuaaliselta häirinnältä. Valmistavassa opetuksessa noudatetaan sen koulun järjestysuunnitelmaa, johon valmistava opetus on sijoitettu.

Yhteistyö eri palvelualueiden sekä ns. kolmannen sektorin, esimerkiksi urheiluseurojen, kanssa parantaa oppilaiden kotoutumista ja viihtymistä paikkakunnalla. Oppilaita kannustetaan mukaan harrastustoimintaan.

6.1 Opetuksen eriyttäminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvälisyyksiltään, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon.

Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta. Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen. Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineksen syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

6.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohdiana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Paikallinen OPS-sisältö

Jatkuva yhteistyö opettajien, oppilaiden ja vanhempien/huoltajien kanssa on ensiarvoisen tärkeää. Yhteistyömuodoista sovitaan kullakin koululla erikseen opettajainkokouksessa tai muutoin. Yhteistyötavat ja yhteistyön taajuus kirjataan vuosittaiseen koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Oppilaan valmistavan opetuksen opettaja tai luokanohjaaja tapaa oppilaan huoltajat vähintään kerran lukukaudessa. Esiopetuksessa esiopettaja tapaa huoltajat kahdesti lukuvuoden aikana. Tulokkausta käytetään tarvittaessa. Huoltajia kannustetaan osallistumaan koulun yhteisiin tapahtumiin ja vanhempainpäämisiin.

6.3 Oppilashuolto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa oppilashuollossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014). Perusopetukseen valmistavan opetuksen koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma voidaan sisällyttää perusopetusta koskevaan koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan. Koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan tulee sisältyä myös suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan oppilashuoltoon. Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön. Oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden yhteinen tehtävä.

Oppilashuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena. Yhteisöllinen oppilashuolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa oppilashuoltoa. Yhteisöllinen oppilashuolto on ennaltaehkäisevää ja sen tehtävänä on vahvistaa osallisuuden, huolenpidon ja turvallisuuden ilmapiiriä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Kouluyhteisössä arvostetaan jokaisen yksilöllisyyttä eikä syrjintää, väkivaltaa, kiusaamista tai rasismia hyväksytä. Oppilaita ohjataan arvostamaan sekä omaa että ympäristön kulttuurista, kielellistä ja katsomuksellista monimuotoisuutta.

Oppilashuoltotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus. Yksilökohtaista oppilashuoltoa toteutetaan oppilaan ja tarvittaessa huoltajan suostumuksella. Psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut ovat oppilaan saatavilla ja ne järjestetään lain edellyttämässä määräajassa. Oppilaan yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon valmistavan opetuksen arjessa sekä tarvittavan tuen suunnittelussa ja toteutuksessa. Työssä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkitsemispalveluista.

Monialainen yhteistyö on perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollossa tärkeää. Oppilashuolto järjestetään opetus-, sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä siten, että siitä muodostuu toimiva kokonaisuus. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan sekä tarvittaessa muiden yhteistyökumppaneiden kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Oppilashuollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta.

Paikallinen OPS-sisältö

Valmistavassa opetuksen oppilashuollon järjestämisessä noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelman periaatteita sekä esiopetussuunnitelman periaatteita.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaille annetaan tarvittaessa tukiope-
tusta, oppilashuollollisia tukitoimenpiteitä sekä osa-aikaista erityisopetusta. Jos an-
nettu tuki ei riitä, kartoitetaan oppilaan tuen tarve ja tarvittaessa tehostettua tai erityistä
tukea järjestetään moniammatillisen yhteistyön avulla.

6.4 Oppilaanohjaus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmis-
tavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppi-
laan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä op-
pimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa
tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta
tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen ope-
tussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mu-
kaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan
valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun.
Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan
kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös
siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työ-
elämässä.

Paikallinen OPS-sisältö

Valmistavassa opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin Mänttä-Vilppulan kaupungin
perusopetuksen ohjaussuunnitelmaa. Mänttä-Vilppulan oppilaan ohjauksessa otetaan
huomioon perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmista-
van opetuksen aikana. Erityishuomiota tulee kiinnittää niiden oppiaineiden suorittami-
seen, joissa päättöarviointi annetaan 7.luokalla (musiikki, käsityö, kuvataide, kotita-
lous) tai 8. luokalla (historia).

Nivelvaiheessa tehdään pedagoginen arvio yhteistyössä valmistavaa opetusta anta-
neiden opettajien ja vastaanottavan koulun opettajien kanssa. Pedagoginen arvio ei
johda automaattisesti valmistavassa opetuksessa olleen oppilaan siirtymiseen tehos-
tettuun tukeen.

6.5 Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämi- sistä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha
ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla
koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö
sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä

luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa¹².

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevää oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen¹³.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista¹⁴. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseurauksusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun¹⁵. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon

edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle^{15a}.

12 Perusopetuslaki (628/1998) 35 a § (1267/2013), 36 § (477/2003) ja 36 a § (1267/2013)

13 Perusopetuslaki (628/1998) 36 § (477/2003) ja 36 a–36 i § (1267/2013) (1267/2013)

14 Perusopetuslaki (628/1998) 29 § (1267/2013)

15 Perusopetuslaki (628/1998) 47 a § (1267/2013) 15a Perusopetuslaki (628/1998) 29 §

Paikallinen OPS-sisältö

Mänttä-Vilppulan kaupungissa on laadittu erilliset ohjeet kasvatustieteiden ja koulukäytännöllisten keinojen käyttämisestä.

7. Oppilaan arviointi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Paikallinen OPS-sisältö

Arvioinnissa käytetään soveltuvin osin samoja periaatteita ja taitotasotaulukoita kuin perusopetuksen oppiaineiden arvioinnissa. Arviointi on jatkuvaa, monipuolista ja oppilaalle opetetaan sekä itse- että vertaisarviointia. Oppilaan suomen kielen taidon kehittymisen arvioinnissa voidaan hyödyntää mm. OPH:n testausmateriaalia ja muita testejä (peruskouluikäiset). Esiopetuksessa noudatetaan esiopetuksen arvioinnin vuosikelloa, arviointimateriaaleja käytetään soveltuvin osin lapsen kielitaidon ja muun oppimisen edistymisen arviointiin. Lisäksi voidaan käyttää säännölliseen kielitaidon arviointiin [Kielireppu](#) –materiaalia. Suomen kielen kehityksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota kielen eri osa-alueisiin (puhuminen, ymmärtäminen, sanasto, kielen rakenne sekä lukemis- ja kirjoittamisvalmiudet). Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas arvioidaan suoritusmerkinnöin (ei numeroarvostelua). Oppilaan suomen kielen taitoa arvioidaan kielitaidon tasojen kuvausasteikolla. Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön.

Omaan opinto-ohjelmaan voidaan kirjata edistyminen eri oppiaineissa. Valmistavan opetuksen päätyttyä on syytä arvioida mihin luokkatason oppilas sijoitetaan varsinaiseen perusopetukseen. Jos tavoitteena on perusopetuksen päättötodistus, on oikean luokkatason arviointi tärkeää.

Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai jatkaa muulla tavoin koulunkäyntiä hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa (38 §) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa selvitetään eri tavoin, vastaavatko oppilaan tiedot ja taidot perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja kyseisessä oppiaineessa.

8. Todistukset

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Paikallinen OPS-sisältö

Todistukseen merkitään perusopetuksen valmistavan opetuksen laajuus tunteina. Todistus arkistoidaan oppilaan oppilaskortin yhteyteen. Oppilaalle kirjoitetaan Mänttä-Vilppulassa osallistumistodistus lukuvuoden loppuun, huolimatta siitä jatkaako hän valmistavassa opetuksessa vai ei. Todistus arkistoidaan oppilaan oppilaskortin yhteyteen. Esiopetuksessa lapselle annetaan lukuvuoden päätteeksi osallistumistodistus. Oppilaalle kirjoitetaan erotodistus, mikäli hän siirtyy kesken lukuvuoden toisen opetuksen järjestäjän piiriin. Erotodistukseen kirjataan valmistavan opetuksen aloitus- ja lopetuspäivämäärät sekä samat asiat, mitä valmistavan opetuksen päätteeksi annettavaan todistukseen kirjoitetaan niiltä osin kuin arvostelu on mahdollista suorittaa. Oppilaalle kirjoitetaan todistus erityisestä tutkinnosta, mikäli hän suorittaa valmistavan opetuksen aikana jonkun oppiaineen oppimäärän kokonaan.

9. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa¹⁶ tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksi lukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot¹⁷.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja¹⁸. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä. Erityisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain¹⁹. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

16 Perusopetuslaki (628/1998) 38 §

17 Perusopetuslaki (628/1998) 18 §

18 Perusopetusasetus (852/1998) 23 §

19 Perusopetusasetus (852/1998) 23 §

